

Because they break¹

משום דמשתכי –

Overview

Our משנה taught that one must distance סלעים (stones) from his neighbor's wall, presumably because they emit heat. The גמרא asked why does the משנה in שבת not include סלעים as one of the items in which one is not permitted to be טומן.² Initially רב יוסף answered because it is not usual to be מטמין in סלעים. However אביי asked that it is also unusual to be מטמין in צמר and nevertheless the משנה mentions them. רבא answered that it is not usual to be מטמין בסלעים because they are משתכי.

פירש הקונטרס³ דמשברין הקדירה אין דרך להטמין בהן -

רש"י [here] explained that משתכי means that since the סלעים break the pots it is not customary to be מטמין in them.

תוספות asks:

ואם תאמר אכתי תיקשי וכי דרך להטמין בגיזי צמר כדפריך לעיל⁴ -

And if you will say, the question still remains, 'and is it the custom to be מטמין in צמר', as the גמרא asked previously?!

תוספות answers by differentiating between the two 'אין דרך להטמין':

ויש לומר דלעיל הוה בעי למימר דאין דרך להטמין בסלעים -

- אין דרך להטמין בסלעים רב יוסף wanted to say that לפי שההבל יוצא מבין הסלעים ואינו מתקיים ואף על פי כן לפעמים טומנין בהן -

Because the heat escapes from between the stones, so the heat does not last, therefore it is אין דרך generally, but nevertheless sometimes people are טומן in סלעים -

להכי פריך שפיר מגיזי צמר דתני לה משום דלפעמים טומנין בהן⁵ -

Therefore אביי correctly challenged this answer from גיזי צמר which are taught,

¹ This is according to פרש"י תוספות will give us other interpretations.

² הטמנה, טומן וכו' is the process of completely wrapping foods for שבת in some material so they retain their warmth. One is permitted to be מטמין in something which does not add heat (אינו מוסיף הבל) but not in something which is מוסיף הבל.

³ The הקונטרס דמשברין כאן (instead of דמשברין). Presumably משברין here may (also) mean that they damage the pots (making dents and scratches, etc.).

⁴ See "Overview". Previously רב יוסף answered that it is not usual to be מטמין in סלעים, so אביי challenged and said, 'but it is not the דרך to be מטמין in צמר and nevertheless it is mentioned'. רבא now answered that since סלעים are משתכי, they are not mentioned, presumably because it is not the דרך, but that answer was already refuted!

⁵ According to אביי the two, סלעים and גיזי צמר are similar in that generally we are not טומן בהם, but occasionally we are. Therefore there is a proper challenge why mention גיזי צמר but not סלעים.

since occasionally we are טומן in גיזי צמר, even though generally we are not טומן בהם -
אבל הכא קאמר דאין דרך להטמין כלל בהן לפי שמשברין הקדירה -
However here רבא is saying that it is not the custom at all to be מטמין with
סלעים because they break the pots (if you are מטמין with them) -
והואיל ומילתא דלא שכיח היא כלל לא חש למיתנייה⁶ -
So since it is something completely uncommon the תנא was not concerned to
teach it –

ועוד יש לפרש דכיון דלא שכיחא היא כלל שרי להטמין בהן⁷ -

ועוד יש לפרש דכיון דלא שכיחא היא כלל שרי להטמין בהן⁷ -
And additionally one can explain that since הטמנה בסלעים is totally uncommon,
it is permitted to be מטמין in סלעים -

דבמילתא דלא שכיחא לא גזרו בהו רבנן⁸ -
For the רבנן did not make an injunction in something which is totally
uncommon -

וכן מנהג שלנו שאנו נוהגין להטמין בסלעים שהאש יוצא מהן⁹ שקורין קיילו"ש¹⁰ -
And so too is our custom that we regularly are מטמין in the type of סלעים which
emit fire which are called 'Kayloosh'.

תוספות asks:

אבל מכל מקום קשיא מה שהקשה בקונטרס¹¹ דבכל מקום הוי שיתוך לשון חלודה -
However in any event there remains the difficulty which רש"י asked, that
everywhere else the word שיתוך is an expression of rust (not breaking) -

כמו באלו מציאות (בבא מציעא דף כו,א) דשתיך טפי¹² -
Like in פרק אלו מציאות where it states 'it is exceedingly rusty' -

ובפרק הבונה (שבת דף קב,ב) דכיון דמשתכי לא עבדי הכי¹³ -
And in פרק הבונה the גמרא states since they will rust they do not do it -

⁶ According to this answer it is forbidden to be מטמין בסלעים; however the משנה did not teach it since it is כלל לא שכיח.

⁷ According to this answer (as opposed to the previous answer) one is permitted to be מטמין בסלעים (see footnote # 6).

⁸ The reason one may not be מטמין בדבר המוסיף הבל is on account of a גזירה that he may be ברמץ (in ashes which still may have some fire in them and he may rake the ashes to reignite the fire which is התורה). However since it is unusual to be מטמין בסלעים (so even though it is מוסיף הבל) the גזירה does not apply to it.

⁹ We need to assume that at the time when they made the גזירה, their (clay) pots in those day were damaged or broken by the סלעים, so therefore the סלעים were not included in the גזירה (since it is לא שכיח), so nowadays even though our (metal) pots can withstand the סלעים, the גזירה never applied to סלעים. See 'Thinking it over'.

¹⁰ These may be flint stones (or perhaps coal?).

¹¹ בד"ה הנך.

¹² The גמרא there is saying that since it is so rusty it cannot belong any more to the original owner.

¹³ We cannot say that we find אהוהא כל בנין in the משכן, because in the משכן they would dig a small hole to hide their needles, because since they will rust (in the hole) they will not do it.

ובפרק קמא דתענית (דף ח,א) אם ראית דור שהשמים משתכין עליו כנחושת –

And in the first פרק of מסכת תענית it states, if you see a generation that the heavens appear rusty as the color of copper. In any event we see that שתיך means rust, why here is it used to mean breaking?!

answers: תוספות

ומפרש רבינו תם בענין אחר דמשתכי דהבל שלהן מקלקל המאכל¹⁴ -

And the ר"ה explains משתכי in a different manner, that their heat (of the סלעים) spoils the food (therefore they are not בסלעים) –

offers an alternate explanation of רבא: תוספות

ולרבינו יצחק נראה כפירוש רבינו חננאל דמה שאמר להרחיקם¹⁵ משום דמשתכי -

And the ר"י prefers the ר"ה פ"י that רבא was explaining, this which our משנה states that we must distance the סלעים from the כותל is because דמשתכי; meaning -

שמלקין את הארץ ומחלידים אותה ומעלין עפר תיחוח כדאמרינן לקמן גבי זרעים -

That the סלעים ruin the land and corrode it (like rust corrodes) and it causes to loosen the land as the גמרא states later regarding seeds -

ולא משום הבל דאין מוסיפין שום הבל וטומנין בהן -

But not because of any heat. For סלעים do not exude any heat, so therefore one may be טומן in סלעים, therefore the משנה there (by הטמנה) does not mention סלעים –

reconciles the פר"ה even according to our גירסא¹⁶: תוספות

ואפילו לפי הספרים דגרסי סלעים היינו טעמא דלא קתני להו התם¹⁷ -

And even according to the texts that read; ‘this is the reason why the משנה does not mention סלעים there’ –

responds: תוספות

יש לפרש דהכי קאמר דלהכי לא קתני להו התם משום דטעמא דהכא -

It can be explained that this is what רבא is saying, that therefore the משנה there

¹⁴ Just as rust is the decomposition and spoilage of the metal, similarly here the סלעים spoil the food. When the גמרא states תוס' תענית ח,א ד"ה אם תוס' תענית ח,א ד"ה אם it does not mean the pot per se, but rather the food inside the pot. See

¹⁵ Until now we understood that רבא was explaining why we are not טומן בסלעים because דמשתכי; however the ר"ה learns that רבא is giving a different explanation of our משנה, why we must distance the סלעים from the כותל. According to the ר"ה the גירסא in our גמרא should read, משום דמשתכי (not סלעים היינו טעמא משום דמשתכי). תוספות (לה לקדרה). רבא is discussing our משנה, not the case of הטמנה. See (however) later in this תוספות.

¹⁶ See footnote # 15.

¹⁷ This גירסא seem to contradict the פר"ה who maintains that רבא is explaining why our משנה states that סלעים need to be distanced (because דמשתכי); however from this גירסא it seems clear that רבא is explaining why the other משנה (in שבת) does not mention סלעים.

does not mention סלעים is because of the reason given here, namely -

שצריך להרחיקם לא משום הבל אלא משום דמשתכי -

That it is necessary to distance סלעים, not because of הבל, but rather because

דמשתכי (it corrodes) therefore it is מותר to be מטמין in them –

פר"ח offers support to the תוספות:

והרב רבינו מרדכי הביא ראיה מירושלמי¹⁸ דגרסינן התם¹⁹ איתמר²⁰ שהסלעים מרתיחין -

And מ' brought proof from the תלמוד ירושלמי הר"מ

‘there it was stated in one place because the סלעים heat, therefore it must be

distanced from the כותל -

והכא²¹ איתמר שאין הסלעים מרתיחין -

And here concerning הטמנה it was stated that the סלעים do not heat up, so it is

סלעים. These two statements contradict each other -

אמר רבי יוסי כאן וכאן אין הסלעים מרתיחין –

answered both here (in ב"ב) and there (by הטמנה) the סלעים do not heat up

Therefore we understand why טומנין בהן, however why are we מרחיקין; it cannot be because of הבל -

אלא מפני שעושים עפר תיחוח ומלקין ארעית הכותל:

But rather it is because they loosen the earth and ruin the ground of the wall.

Summary

People are never טומן בסלעים since they break (דמשתכי) the pots. Either it is אסור לא, or since it is לא שכיח, but the משנה does not mention it since it is לא שכיח, Alternately (ר"ת) the סלעים ruin the food in the pots (like rust [דמשתכי] ruins the metal). Finally (ר"י ור"ח), רבא is explaining our משנה that סלעים must be distanced because they ruin the earth, but no heat (and מותר להטמין בסלעים).

Thinking it over

How are we to understand that on one hand תוספות writes that it is אין דרך להטמין כלל since they break the pots, and on the other hand nowadays we are טומן בסלעים; but how will the סלעים not break the pots?!

¹⁸ ב"ב פ"ב ה"א.

¹⁹ See מהר"ם who reverses the גירסא; the first time it should state 'הכא', and the next time 'התם'.

²⁰ The הגהות הב"ח amends this to read איתמר מפני שהסלעים (instead of שהסלעים)

²¹ See footnote # 19.

²² See footnote # 9 and נחלת משה.